

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES QUEIXA RELATIVA AL DRET AL MEDI AMBIENT (CONTAMINACIÓ LUMÍNICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 17 de febrer de 2025, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la contaminació lumínica generada per l'enllumenat de les festes de Nadal i la il·luminació de catorze edificis a la ciutat que incomplien la normativa mediambiental d'aplicació.

El ciutadà, que actua com a president d'una associació contra la contaminació lumínica, manifestava que s'havia dirigit prèviament a l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant la presentació d'una instància, en relació amb els fets exposats.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

D'acord amb el **principi d'economia administrativa**, no s'ha efectuat una petició d'informe a l'Ajuntament de Barcelona, ja que en l'expedient consta prou informació per poder emetre un pronunciament. Per aquest motiu, un cop examinat el contingut de la queixa, la documentació aportada per la persona interessada i la normativa aplicable, aquesta Sindicatura emet la decisió següent.

CONSIDERACIONS

En l'escrit de queixa, el ciutadà adjuntava una còpia de la petició presentada a l'Ajuntament per tal que donés compliment a les disposicions del Decret 190/2015, de 25 d'agost, de desplegament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenat per a la protecció del medi nocturn.

Recordem que la Llei 6/2001 regula l'ordenació ambiental de la il·luminació per a la protecció del medi nocturn amb la finalitat de mantenir, al màxim possible, les condicions naturals d'aquestes hores en benefici de les persones, de la fauna, de la flora i dels ecosistemes en general, de promoure l'eficiència energètica de la il·luminació exterior, d'evitar la intrusió de llum artificial a l'entorn domèstic i al medi i

de prevenir i corregir els efectes pertorbadors de la contaminació lumínica sobre els ecosistemes i la visió del cel.

I el Decret 190/2015 duu a terme el seu desplegament reglamentari en relació amb les instal·lacions i els aparells d'il·luminació exterior i amb els d'interior amb afectació a l'exterior, pel que fa a la contaminació lumínica que poden produir.

No podem oblidar que aquest Decret dota les administracions públiques d'una eina per minimitzar la contaminació lumínica, vetllar per la preservació de l'entorn, evitar consums energètics innecessaris i promoure tecnologies més eficients, per avançar cap a un model de consum d'energia que sigui sostenible i contribueixi a l'objectiu europeu de descarbonització de l'economia.

En la mateixa línia, la Llei estatal 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, en la seva disposició addicional quarta, estableix que **les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure la prevenció i reducció de la contaminació lumínica.**

Quant a **la resposta que es va donar al ciutadà**, des d'aquesta Sindicatura volem fer dues consideracions. D'un banda, el correu de resposta es va enviar el 29 de gener de 2025, **un cop passades les festes de Nadal** i, per tant, quan ja no es podia fer res per reduir la contaminació lumínica que s'havia produït durant tots els dies en què s'havia mantingut la il·luminació encesa. D'altra banda, en relació amb el contingut de la resposta en què **s'informa que la il·luminació va romandre encesa més hores per motius de seguretat**, ens preocupa que en tots els emplaçaments en qüestió pugui existir aquesta problemàtica que, tanmateix, entenem que no només hi serà durant els dies de les festes de Nadal.

Per aquest motiu, el consistori haurà de prevenir aquesta presumpta manca de seguretat als espais públics no només durant els dies en què la il·luminació de Nadal es manté encesa, sinó també durant tota la resta de dies de l'any. Cal que estableixi aquelles mesures que consideri més adients atenent a cada zona, sempre que hi concorrin causes justificades, com pot ser la manca de seguretat ciutadana, que ja preveu la normativa que regula la contaminació lumínica.

Ara bé, s'ha de tenir present que, **tot i que la il·luminació artificial durant la nit és imprescindible** per a l'habitabilitat de les zones urbanes i és també necessària per dur a terme un gran nombre d'activitats lúdiques i comercials, i a més millora la seguretat ciutadana, **un disseny o un ús inadequat de les instal·lacions d'enllumenat produeix contaminació lumínica** que pertorba les condicions naturals del medi nocturn i pot tenir conseqüències perjudicials per al medi ambient en general.

Recordem també que el Decret 190/2015, en la seva disposició addicional primera, determina l'aplicació de les millors tècniques disponibles a l'hora d'implementar els sistemes d'il·luminació exterior, sempre que aquestes siguin econòmicament viables.

Continuant amb l'objecte de la present queixa, és prou aparent que, **el Nadal passat (2024), l'enllumenat exterior i la il·luminació dels catorze edificis de la ciutat de Barcelona van incomplir la legislació catalana de protecció del cel nocturn**, ja que es va sobrepassar amb escreix el temps de funcionament establert en horari de nit, atès que es van mantenir els llums encesos des de les 17.30 hores fins a la una o les dues de la matinada, en funció del dia.

L'article 10 del Decret 190/2015 disposa que els ajuntaments poden establir un règim propi d'enllumenat exterior per a períodes especials com el nadalenc. S'entén que aquesta excepció només és per a dies específics, però que la resta de dies l'enllumenat exterior s'ha de mantenir apagat en horari nocturn.

En el mateix article es disposa que, **durant els dies específics que s'estableixin en períodes especials com el nadalenc, s'ha de garantir que es minimitzi la contaminació lumínica i que la il·luminació funcioni el mínim de temps possible en horari de nit**. La il·luminació ornamental també s'ha de poder accionar automàticament per limitar la potència màxima per unitat de superfície a la que s'estableix a la normativa d'eficiència energètica que és d'aplicació a les instal·lacions d'enllumenat exterior.

Segons l'article 9 del Decret 190/2015, l'horari de nit o nocturn és la franja horària compresa entre les 23.00 hores i la sortida del sol. Tot i que els ajuntaments poden establir horaris de nit més amplis, això significa més hores de nit i menys ús de l'enllumenat exterior.

Tal com exposava l'interessat en el seu escrit de queixa, **hi ha estudis científics que relacionen la contaminació lumínica amb efectes negatius sobre el medi ambient i sobre la salut de les persones**. Per la qual cosa, mantenir encesos els llums de Nadal i la il·luminació de certs edificis més temps del que és necessari, a part d'incomplir la normativa vigent en l'àmbit autonòmic, fa responsable l'Ajuntament dels possibles efectes adversos sobre la salut de la ciutadania.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea d'Urbanisme, Transició**

Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge no ha estat eficaç per atendre la petició ciutadana de reduir la contaminació lumínica de l'enllumenat nadalenc.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que, a partir d'ara, prengui les mesures adients per prevenir la contaminació lumínica que genera l'enllumenat nadalenc i la il·luminació d'edificis a la ciutat i que redueixi les hores d'encesa a les indispensables.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.